

Bijlage 1: Brief en enquête

Groningen, juni 2008

Betreft: Enquête bedrijfsverplaatsingen

Geachte heer / mevrouw,

Sinds enkele tijd wordt er in zowel landelijke kranten als regionale bladen gesproken over een toenemend aantal Nederlandse bedrijven dat besluit zich te gaan vestigen in de Duitse grensregio's. Deze artikelen blijven echter onduidelijk en onderzoek naar de motieven achter grensoverschrijdende bedrijfsmigratie vanuit Nederland naar Duitsland is er nog niet gedaan.

In mijn afstudeerscriptie voor de studie Economische Geografie aan de Rijksuniversiteit Groningen probeer ik meer zicht te krijgen in dit thema.

Voor het goed slagen van mijn onderzoek is het daarom van groot belang dat u de onderstaande enquête invult. U kunt deze digitaal invullen en via e-mail terugsturen naar het onderstaande e-mailadres. Het invullen van deze vragenlijst zal maximaal tien minuten van uw tijd kosten.

Mochten er onduidelijkheden zijn dan kunt u uiteraard altijd contact op nemen met mij.

Ik hoop op uw medewerking en alvast bedankt voor de moeite!

Met vriendelijke groet,

Ilse Terpstra

i.terpstra.1@student.rug.nl

06-42224617

INTRODUCTIE

1. Wat is de naam van uw bedrijf?

.....

2. Wat is uw functie binnen het bedrijf?

.....

3. Tot welke sector behoort uw bedrijf? U kunt voor het juiste antwoord een X zetten.

	Industrie
	Bouwnijverheid
	Transport / Logistiek
	Groothandel
	Anders, namelijk .....

4. In welk jaar is uw bedrijf in Duitsland gevestigd?

.....

5. Is uw bedrijf in zijn geheel naar Duitsland verplaatst? U kunt onder het juiste antwoord een X zetten.

Ja	Nee

Zo ja, in welke Nederlandse plaats was uw bedrijf voorheen gevestigd?

.....

Is een gedeelte van de activiteiten van uw bedrijf naar Duitsland verplaatst? U kunt onder het juiste antwoord een X zetten.

Ja	Nee

Zo ja, in welke Nederlandse plaats(en) is uw bedrijf tevens gevestigd?

.....

Is er sprake van een nieuwe vestiging? U kunt onder het juiste antwoord een X zetten.

Ja	Nee

Zo ja, in welke Nederlandse plaats(en) is uw bedrijf tevens gevestigd?

.....

6. Hoeveel werknemers heeft uw bedrijf (in Duitsland) momenteel in dienst? U kunt voor het juiste antwoord een X zetten

	1-5
	5-10
	10-25
	25-50
	50-100
	Meer dan 100

7. Hoeveel procent van het aantal werknemers heeft de Nederlandse nationaliteit

..%

- Hoeveel procent van het aantal werknemers heeft de Duitse nationaliteit?

..%

Andere nationaliteit

..%

BEDRIJFSVERPLAATSING

8. Bent u op dit moment tevreden met uw huidige, nieuwe locatie? U kunt onder het juiste antwoord een X zetten.

Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden

9. Als u opnieuw de keuze kon maken om uw bedrijf in Duitsland te vestigen, zou u dan nog steeds dezelfde keuze maken? U kunt voor het juiste antwoord een X zetten en deze beargumenteren.

Ja	Want, ...
	.....
Nee	Want, ...
	.....

10. *Pull factoren*: Welke redenen hebben meegespeeld bij het kiezen van een vestigingsplaats voor uw bedrijf *in Duitsland*. Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

	Uitbreidingsmogelijkheden
	Lage grondprijs in Duitsland
	Goede bereikbaarheid van leveranciers en / of klanten
	Marktligging
	De grond was snel beschikbaar
	De uitstraling van de locatie
	Arbeidskosten
	Gunstige verkeersligging
	Grotere afzetmarkt
	Snelle vergunningverlening
	Belastingtarieven

	Mindere complexe regelgeving
	Anders, namelijk .....

11. Welke reden was hierbij doorslaggevend?

.....

12. Push factoren: Welke redenen hebben meegespeeld bij het besluit om uw oude vestigingsplaats *in Nederland te verlaten*? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

	Gebrek aan uitbreidingsmogelijkheden
	Hoge grondprijs in Nederland
	Slechte bereikbaarheid van leveranciers en / of klanten
	Marktligging
	Het duurde te lang voordat er grond beschikbaar was
	De uitstraling van de locatie
	Arbeidskosten
	Slechte verkeersligging
	Beperkte afzetmarkt
	Langzame vergunningverlening
	Belastingtarieven
	Complexe regelgeving
	Anders, namelijk .....

13. Welke reden was hierbij doorslaggevend?

.....

14. Keep factoren: Wat zou voor u het belangrijkste motief zijn geweest om toch op de oude locatie te blijven? U kunt voor het juist antwoord een X zetten.

	Behoud van arbeidskrachten
	Behoud van netwerk
	Taal
	Onbekend met Duitse regels
	Familie / vrienden
	Anders, namelijk

15. Hoe hoog was de grondprijs per vierkante meter?

Kale grondprijs	.....	p/m ²
Bouwrijp	.....	p/m ²

16. Welk percentage Gewerbesteuer moet u jaarlijks betalen? ..%

17. Stond dit percentage Gewerbesteuer vast of heeft u hierover moeten onderhandelen? U kunt onder het juiste antwoord een X zetten.

Dit percentage staat vast	Over dit percentage zijn onderhandelingen gevoerd.

18. Welke andere locaties (zowel in Nederland als Duitsland) heeft u bij uw vestigingsbesluit in overweging genomen en waarom zijn deze afgefallen?

.....

.....

.....

.....

19. Heeft uw bedrijf kunnen profiteren van vestigingssubsidies / premies e.d.? U kunt een X voor het juiste antwoord zetten.

Ja, namelijk.....
.....
Nee.

20. Waar heeft u de informatie vandaan waarop u uiteindelijk de verhuisbeslissing heeft gebaseerd? En wat was hierbij de eventuele rol van makelaars?

.....

.....

.....

AFNEMERS / KLANTEN

21. Hoeveel afnemers / klanten heeft uw bedrijf ongeveer? .....

22. In hoeverre is dit aantal toe- of afgenomen na de bedrijfsverplaatsing? U kunt een X onder het juiste antwoord zetten.

Erg toegenomen	Toegenomen	Hetzelfde gebleven	Afgenomen	Erg afgenomen

23. Hoeveel procent (ongeveer) van de afnemers / klanten op uw *oude* locatie behoort nog steeds tot uw afnemers / klanten ..%

24. Hoeveel van uw afnemers / klanten bevinden zich in de volgende landen?

Nederland	..%
Duitsland	..%
Overig	..%

LEVERANCIERS

25. Hoeveel leveranciers heeft uw bedrijf ongeveer? .....

26. In hoeverre is dit aantal toe- of afgenomen na de bedrijfsverplaatsing?

Erg toegenomen	Toegenomen	Hetzelfde gebleven	Afgenomen	Erg afgenomen

27. Hoeveel procent (ongeveer) van de leveranciers op uw *oude* locatie behoort nog steeds tot uw leveranciers ..%

28. Hoeveel van uw leveranciers bevinden zich in de volgende landen?

Nederland	..%
Duitsland	..%
Overig	..%

BEDRIJFSRESULTATEN

29. Heeft de bedrijfsverplaatsing een positief of negatief effect gehad op de bedrijfsresultaten? U kunt een X zetten onder het juiste antwoord.

Zeer positief	Positief	Geen verschil	Negatief	Zeer negatief

30. Als een gemeente een bedrijfsterrein gratis ter beschikking stelt aan ondernemers, dan denk ik:

	Kip ik heb je, daar ga ik zitten.
	Dat is mooi meegenomen, daar wil ik wel zitten.
	Dat is mooi meegenomen, maar is het wel een goede plek?
	Dat is kennelijk nogal een moeilijk verkoopbare locatie.
	Dat is kennelijk (en letterlijk) een waardeloze locatie.

Dit is het einde van de enquête, hartelijk dank voor uw medewerking!